

Abstraktit

Kosunen, Sonja. 2012. "MEILLÄ ON SIIS KOULUJA, JOISTA NE TULEE: SIIS SUOMEN ELIITTI" – KESKILUOKAN LASTEN KOULUVALINNAT POIS LÄHIKOULUSTA. *Kasvatus* 43 (1), 7–19.

Kouluvalintamahdollisuudet vaihtelevat Suomessa kuntakohtaisesti. Tässä artikkelissa käsitellään keskiluokkaisten äitien tekemiä kouluvalintoja. Keskeinen kysymys oli se, miksi kaupungin osoittama lähikoulu ei äitien mielestä ollut hyvä koulu heidän omille lapsilleen. Tutkimuksessa on haastateltu seitsemää sellaista vantaalaista kuudesluokkalaista oppilaan äitiä, jonka lapsi on hakenut oppilaspaikkaa painotetusta opetuksesta muusta kuin kaupungin osoittamasta lähiyläkoulusta. Haastattelut on analysoitu käyttäen kriittistä diskurssianalyysia. Koulumarkkinat näyttävät äideille kouluvalintapelin kenttänä, jossa vanhemmat voivat tehdä hyviä ja huonoja valintoja. Putoamisen pelkoa seuraavien varmistamisen diskurssin ja lähikoulun välttämiskurssin mukaan kouluvalintapelissä panoksena voisi olla jopa oman lapsen tulevaisuus ja siihen liittyvien mahdollisuuksien rajautuminen vanhempien huonojen kouluvalintastrategioiden seurauksena. Näille keskiluokkaisille äideille kouluvalinta painotetun opetuksen valikoituneeseen oppilasryhmään ei näyttänyt vain mahdollisuutena vaan myös jonkinlaisena pakkona oman lapsen edun tavoittelemisen nimissä. Asiasanat: kouluvalinta, koulumarkkinat, putoamisen pelko, keskiluokka, institutionaaliset reitit

Säntti, Janne – Salminen, Jari. 2012. LUOKKAHUONEDIDAKTIIKASTA TUTKIMUSPERUSTAISEEN REFLEKTOINTIIN. *Kasvatus* 43 (1), 20–30.

Artikkelissa tarkastellaan Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen luokanopettajan koulutusohjelman syventävän opetusharjoittelun (entinen päättöharjoittelu) tavoitteissa sekä ohjaustoiminnassa tapahtuneita keskeisiä muutoksia 1970-luvun lopulta Bolognan prosessin edellyttämiin vuoden 2005 tutkintovaatimuksiin saakka. Syventävän opetusharjoittelun tavoitteissa kulminoituu koulutuksen keskeisiä sisältöjä, joissa kasvatus-tieteen teoreettisen aineksen ja koulutyön käytännön tulisi kohdata. Harjoittelun tavoitteet heijastavat kasvatustieteen tärkeinä pitämiä tekijöitä. Siksi niitä ja niissä tapahtuneita muutoksia on tarpeellista tutkia. Kyse on tieteenalan oman itseymmärryksen lisäämisestä. Tutkimusaineistona ovat opetusharjoittelua koskevat viralliset asiakirjat: opintooppaat, harjoitteluohjeet sekä hallintoasiakirjat. Niiden perusteella harjoittelussa voidaan tunnistaa kolme vaihetta, joissa ovat vaikuttaneet kunkin aikakauden näkemykset akateemisesta opettajankoulutuksesta sekä koulutuksen laajemmat tavoitteet. Lopuksi esitetään aineiston perusteella kolme vaihtoehtoista tapaa järjestää opetusharjoittelua. Asiasanat: akateeminen luokanopettajankoulutus, opetusharjoittelu, opetusharjoittelun ohjaus

Virta, Jukka – Lintunen, Taru. 2012. VUOROVAIKUTUSTAITOJEN SOVELTAMINEN KOULUSSA NOSTAA ESILLE OPETTAJA-OPPILASSUHTEN JÄNNITTEITÄ. *Kasvatus* 43 (1), 31–43.

Tässä artikkelissa tarkastellaan vuorovaikutustaitoja opettaja-oppilassuhteen näkökulmasta. Tavoitteena on ymmärtää opettajien opettaja-oppilassuhteisiin liittyviä ajatuksia ja kokemuksia, joita täydennyskoulutuksessa harjoiteltujen aktiivisen kuuntelun, minäviestin ja kaikki voittavat -menetelmän soveltaminen koulutyössä herättivät. Toimivat ja mielekkäät opettaja-oppilassuhteet ovat keskeinen tekijä onnistuneessa opetuksessa ja oppimisessa sekä nuoren kehityksen kannalta. Hyvät vuorovaikutustaidot ovat puolestaan tärkeitä hyvien opettaja-oppilassuhteiden luomisessa ja ylläpitämisessä. Tutkimus on kvalitatiivinen tapaustutkimus. Tutkimuksen kohderyhmänä oli neljä liikunnanopettajaa, jotka osallistuivat vuoden (30 t) kestäväan vuorovaikutustaitojen täydennyskoulutukseen. Aineisto koostuu opettajien teemahaastatteluista. Aineiston analyysissä sovellettiin merkitysrakenteiden tulkinta -mallia (Moilanen & Räihä 2001). Opettajien kokemukset vuorovaikutustaitojen soveltamisesta jäsentyivät neljäksi opettaja-oppilassuhteen jännitteeksi. Ensimmäinen jännite syntyi neuvottelevan ja suoran vallankäytön välille. Toinen jännite tuli esille opetuksen ja opettaja-oppilassuhteen rakentamisen välisenä ristiriitana. Kolmas jännite muodostui ryhmän ja yksilön huomioimisen välille ja neljäs vuorovaikutuksen avoimuuden ja yksityisyyden välille. Täydennyskoulutuksessa opettajien vuorovaikutustaitojen soveltaminen käytännön

koulutyössä haastoi osallistujia opettaja-oppilassuhdepohdintoihin vallan- ja ajankäyttöön sekä avoimuuteen liittyen ja auttoi tarkastelemaan omaa opetusta uusista näkökulmista.

Asiasanat: sosiaaliset taidot, opettaja-oppilassuhde, opettajankoulutus

Lahtinen, Aino-Maija – Ikonen-Varila, Merja. 2012. MIELI JA KASVATUS - KURSSI OPISKELIJOIDEN AJATTELUN JA TIETOKÄSITYSTEN HAASTAJANA. *Kasvatus* 43 (1), 44–55.

Artikkelissa käsitellään Mieli ja kasvatus -kurssia sekä siihen kohdistunutta pedagogista tutkimusta. Kurssilla mielen ymmärtämistä pyrittiin edistämään tieteellisten ja taiteellisten materiaalien avulla sekä aktiivisuutta edellyttävillä toimintatavoilla. Tutkimuksen aineiston muodostivat 23 opiskelijan kirjalliset lopputehtävät, jotka analysoitiin laadullisesti. Huomio kohdistettiin opiskelijoiden käsityksiin kurssista sekä erityisesti heidän tapoihinsa käsitellä kurssin sisältöjä sekä kokemuksiin rakentaessaan ymmärrystä mielestä. Tuloksena saatuja kuvauksia tarkasteltiin ajattelun ja tietokäsitysten psykologisen tutkimuksen valossa. Opiskelijoiden käsittelytavat voitiin jakaa kahteen pääluokkaan, joista toinen oli referoiva ja toteava, toinen refleктоiva ja integroiva. Jälkimmäinen käsittelytapa oli kehittynein, ja se ilmensi relativistista tietokäsitystä sekä pyrkimystä yhdistellä ristiriitaista tietoa ja erilaisia tulkintakehityksiä. Tutkimuksen perusteella esitämme, että kurssi edisti mielen ymmärtämistä mutta myös haastoi opiskelijoiden tietokäsityksiä sekä ajattelutapoja. Täten kurssin aihe sekä pedagoginen toteutus vastasivat niihin yhteiskunnan monimutkaisuuteen liitettyihin haasteisiin, joiden huomioimista myös akateemisissa opinnoissa vaaditaan.

Asiasanat: mieli, kasvatus, kokemus, ymmärtäminen, aikuisuuden ajattelu, tietokäsitys, pedagoginen toteutus